

Muzeum Armii Krajowej w Krakowie z wystawą stałą poświęconą gen. Emilowi Fieldorowi „Nilowi”

25 marca 2025

Muzeum Armii Krajowej otworzyło wystawę stałą poświęconą swojemu patronowi – Emilowi Fieldorowi „Nilowi”. Ekspozycja opowiada o życiu generała od czasów dzieciństwa w Krakowie, przez służbę wojskową i działalność konspiracyjną, aż po wyrok śmierci.

Muzeum Armii Krajowej w Krakowie z nową wystawą stałą

Podczas wernisażu z 25 marca dyrektor Muzeum AK Jarosław Szarek podkreślił, że nową ekspozycją stała instytucja oddaje hołd jej patronowi. „General Emil Fieldorf całe życie konsekwentnie służył dobru. Ale przez zło został pokonany, zło o wyjątkowo perfidnym obliczu. Żyjemy w czasach, gdy nie lubimy wielkich słów, ale on był bohaterem, symbolem oporu i walki w czasie II wojny światowej, walki z okupantem niemieckim, za którą Polska poniosła tak ogromną stratę” – zaznaczył podczas wernisażu dyrektor muzeum.

Motywow przewodnim wystawy są cytaty – historyków, członków rodziny, przełożonych oraz samego „Nila”. Pierwsza część ekspozycji przybliży prywatne życie generała, koncentrując się na jego dzieciństwie i młodości. Część druga poświęcona została wojskowemu życiorysowi Emila Fieldorfa: służbie w Legionach, armii II Rzeczypospolitej oraz w konspiracji. Ostatnia część opowiada o losach generała w komunistycznej rzeczywistości w latach 1945-1953, przede wszystkim o jego aresztowaniu przez UB, procesie i wyroku śmierci. Do dziś nie jest znane miejsce pochówku „Nila”.

Wbrew intencji komunistów pamięć o gen. „Nilu” trwa

”Gen Fieldorf Nil to wybitna postać, jeden z najwyższych dowódców Wojska Polskiego. Dziś, w 130. rocznicę jego urodzin, odnajduje swoje miejsce. Tu możemy poznać jego historię, jako człowieka i jako żołnierza, osobę niezłomną. Ta wystawa pokazuje, że pomimo tego, że komuniści chcieli, aby pamięć o „Nilu” została zakopana i kolejne pokolenia się o nim nie dowiedziały, jest odwrotnie; pamięć trwa. To historia człowieka, który może stanowić przykład, być dla nas powodem do dumy” – powiedziała pełnomocnik dyrektora ds. realizacji projektów dr Dorota Koczwańska-Kalita.

W części poświęconej prywatnemu życiu Emila Fieldorfa zwiedzający znajdą historyczny plan Krakowa z początku XX w. z zaznaczonymi 13 punktami związanymi z bohaterem. Znalazły się wśród nich m.in. kościół św. Mikołaja, w którym Emil został ochrzczony, trzy szkoły, w których się uczył oraz grób matki na cmentarzu Rakowickim. Obok umieszczono współczesne fotografie tych miejsc. W gablocie zaprezentowano osobiste przedmioty należące do gen. „Nila” przekazane do Muzeum Armii Krajowej przez członków jego rodziny, m.in.: szachy, taboret, młynek do kawy, różaniec i krzyż, które przywiózł w 1940 r. z Jerozolimy, a także fotografie, listy i zeszyty córki.

W drugiej części związanej z II wojną światową znalazł się m.in. fragment filmu fabularnego „General Nil” w reżyserii Ryszarda Bugajskiego. Na trzech elektronicznych ekranach zwiedzający mogą zapoznać się z informacjami o roli, jaką Fieldorf odgrywał w konspiracji: wysokiego oficera Komendy Głównej Armii Krajowej, szefa Kierownictwa Dywersji oraz twórcy konspiracyjnej organizacji „NIE”. Uwzględniono tam także pierwsze aresztowanie Fieldorfa przez Sowieców w 1945 r. i jego prawie trzyletni pobyt w łagrach.

Kim był gen. Emil Fieldorf „Nil”?

Powstanie tej wystawy było możliwe m.in. dzięki pamiątkom, które mieszkająca w Kanadzie wnuczka generała Zofia Zarkadas przekazała Muzeum AK w 2023 roku. Podczas wernisażu wystawy zostało odtworzone nagranie, w którym zaznaczyła, że przedmioty znalazły „właściwe miejsce i opiekę w jego rodzinnym mieście Krakowie”.

„Jestem już ostatnią osobą, która jako dziecko mogła choć przez parę krótkich lat przebywać z nim. Moje wspomnienia są ciągle wyraźne i cenne. Wtedy w domu było spokojnie, miło, ciekawie. Jednak pewnego dnia wszystko się zmieniło, mój kochany dziadek zniknął. Rodzina nasza, jak wiele polskich rodzin, żyła w czasach okrutnych, ponosząc konsekwencje tzw. morderstw sądowych. Był to bardzo długi okres milczenia, w którym Emil Fieldorf i wielu polskich bohaterów nie mogło zaistnieć” – powiedziała Zofia Zarkadas, dziękując muzeum za przywracanie pamięci o nim.

Gen. Emil Fieldorf ps. „Nil” (1895-1953) był legionistą, oficerem WP, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej. W czasie okupacji dowodził Kedywem, potem pełnił funkcję zastępcy Komendanta Głównego AK oraz tworzył organizację konspiracyjną „NIE”. Aresztowany przez komunistyczne władze w 1950 r., został skazany na karę śmierci i stracony trzy lata później. Był najwyższym rangą dowódcą Armii Krajowej zamordowanym po wojnie przez komunistów, Od 2001 r. krakowskie Muzeum AK nosi jego imię.

PAP/WszystkocoNajważniejsze/MJ

Material chroniony prawem autorskim. Dalsze rozpowszechnianie wyłącznie za zgodą wydawcy. 25 marca 2025

<https://wszystkoonajwazniejsze.pl/pepites/muzeum-armii-krajowej-w-krakowie-z-wystawa-stala-poswiecona-gen-emilowi-fielforfowi-nilowi/>